

GILAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XII., ŠT. 88 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 18. MAJA 1959

Festival

»Bratstvo-enotnost« je bilo geslo, ki je nenehno spremljalo vse jugoslovanske narode v letih oborožene borbe za osvoboditev. »Bratstvo-enotnost« je bila parola in cilj zatiranega proletariata tudi v letih pred osvobodilno borbo, ko se je boril za svoje človeške pravice, za pravice delovnega človeka. — In končno je »Bratstvo-enotnost« tudi danes eno izmed prvih gesel vseh jugoslovanskih narodov, ki si v mirnem času grade lepše življenje — socializem.

Pojma »Bratstvo« ter »enotnost« spremljata naše življenje z dneva v dan. Prav zato je razumljivo, zakaj ima vsakoletni tradicionalni mladinski festival ob največjem prazniku mladine — Dnevu mladosti — in bkerati ob rojstnem dnevu tovariša Tita, naslov »Bratstvo-enotnost«. Mladina iz vseh republik se je doslej ob 25. maju že štirikrat zbrala (v Nišu, Subotici, Slavonskem Brodu in Pristini), letos pa se bo že petič srečala v Kranju.

Kranj bo od 22. do 24. maja v znamenju mladostnega razpoloženja Mladina iz raznih krajev Jugoslavije se bo v njem zblížala, se pogovorila o vprašanih, s katerimi se srečuje vsak dan, spoznala nov del svoje domovine in se polna novih vtisov in doživetij vrnila domov. — Skratka 5. mladinski festival ne bo zabeležila le športna in kulturna kronika, temveč je »Bratstvo-enotnost« velik politični dogodek, za katerega se mladina iz vse Jugoslavije, predvsem pa z Gorenjske že več mesecev skrbno pripravlja.

B. FAJON

Kranj v dnevih pred festivalom

„Priprave so v polnem zamahu“

pravi predsednik pripravljalnega odbora

Mladina iz mnogih krajev Jugoslavije se v teh dneh pripravlja na pot proti Kranju. Festival »Bratstva in enotnosti« je vzbudil široko pozornost.

»Po prijavih, ki smo jih prejeli, pričakujemo več kot 1000 udeležencev, tekmovalcev.« Tako nam je povedal predsednik pripravljalnega odbora festivala tovariš Andrej Verbič na vprašanje, kako potekajo priprave. »Če nam Armija ne bi odstopila prostorov za prenočišča, bi imeli velike težave. — Priprave za sprejem mladine so v polnem zamahu.«

Poleg udeležencev iz vseh naših republik bo na festivalu še posebno zastopana mladina Slovenije in mladina okraja Kranj. Mladina iz raznih delavskih središč Slove-

nije pripravila posebne izlete v Kranj za slovesni, zaključni dan festivala — v nedeljo 24. maja. — V Kranju bodo prišle razne organizacije. Med drugimi je javila Taboriška zveza Slovenije prihod velikega števila mladine. Taboriški bodo v Savskem logu, ki je za to najprimernejši.

Posebno pozornost pa vzbuja festival med mladino okraja Kranj. Iz vseh občinskih središč javljajo o pripravah na obisk festivala. Posebno bodo zanimive kolesarske mladinske ekipe iz Bohinja, Skofje Loke, Tržiča in drugih krajev, ki se pripravljajo, da bodo prišli v Kranj. Njihov prihod v Kranj bodo takorekoč kolesarske tekme, za katere so razpisane tudi nagrade. Razen prenočišč, športnih objek-

tov in drugih prostorov, ki so potrebni mladini za tekmovanja, kot tudi za razna druga družabna srečanja, je pripravljalni odbor preskrbel tudi osem plesišč, kjer se bo mladina lahko zavrtela.

I. C.

Ob prazniku mladine

V soboto, 18. maja je bil s prihodom mladinske štafete s Triglavu in z mladinskim zborovanjem pred Delavskim domom na Jesenicah začetek VIII. mladinskega festivala mladine je seniške občine. Po slovesni otvoritvi so priredili štafetni tek okoli Jesenic, ki so se ga udeležile številne štafete mladinskih aktivov.

Mladinski festival, letos že osmi po vrsti, postaja bolj in bolj tradicionalna prireditev v tednu pred Dnevom mladosti. Najrazličnejše prireditve z vseh področij udejstvovanja mladine niso samo prikaz doseženih uspehov in široke dejavnosti mladine v jeseniški občini, temveč tudi mobilizator mladih sil za nadaljnje podvige na vseh

dejavnih področjih naše socialistične stvarnosti. Mladinski festival jeseniške občine postaja iz leta v leto vse pomembnejši dokaz in odraz visoke socialistične zavesti naše mladine.

Tudi večerajšnja nedelja, ki je bila namenjena posvetu občinskih komitejev LMS Gorenjske na Ravnah, je minula v prisrčnih in plodnih stikih med mladimi ljudmi, ki so izmenjali svoje probleme in delovne izkušnje.

V tednu, ki sledi, se bodo v okviru Festivala, ki je posvečen 90. obletnici Železarne in 40. obletnici ZKJ, vrstile številne prireditve. Razen fizikturnih tekmovanj v šahu, streljanju, kegljanju, namiznem tenisu, odbojki in lahki atletiki, bo tudi

nekaj drugih prireditev, med drugim tudi plesna revija v Fizikturnem domu. Namen revije je prikazati bežen razvoj družabnega plesa, njegovo vrednost in pomen tudi v današnji družbi in tako dokazati mladim ljudem, da ples ni samo puha zabava, temveč ogledalo kulturnosti, družabnosti in pravičnega vrednotenja družabnih iger.

V sredo bo odred »Jeklarjev« priredil taborni ogenj za Čufarjevimi gledališčem, v četrtek, na Dan vajencev pa si bo mladina ogledala predstavo »Dnevnik Ane Frank« v uprizoritvi Čufarjevega gledališča. V soboto, 23. maja bo v Fizikturnem domu prireditev »Pokaži, kaj znaš«, za katero je prijavljenih veliko tekmovalcev iz mladinskih aktivov. Prav posebno doživlje pa bo zbor delavske in šolske mladine na Pristavi v Javorniških rovtih. Za zaključek festivala bosta še na dan rojstnega dne maršala Tita slavnostna glasbena akademija, v soboto, 7. junija pa velik telovadni nastop na športnem igrišču, na katerem bo sodelovalo preko 1500 mladincev in mladink.

-ac-

5. mladinski festival - Bratstvo - Enotnost

Sporod prireditev v počastitev dneva mladine in rojstnega dne tovariša Tita

od 22. do 24. maja v Kranju

SPEEDWAY

CONSKO SVETOVNO ODVENKTVO

Kranj spreminja svoje lice. Povsod že vise veliki lepaki, ki napovedujejo mladinski festival »Bratstvo-enotnost«, ki bo od 22. do 24. maja v Kranju.

Komunisti o delu samoupravnih organov

V petek dopoldne je bila v Radovljici občinska konferenca ZKS, ki se jo je udeležilo 81 delegatov, član OK ZKS za okraj Kranj Sveto Kobal in drugi. Na njej so pre-

gledali dosedanje delo osnovnih organizacij in članov ZKS radovljiške občine, izvolili novo občinsko vodstvo ter delegate za IV. kongres ZKS, ki bo v Ljubljani. — Radovljiške komuniste bodo na tem kongresu zastopali: Ivan Bertoncelj-Johan, Ivan Novak-Očka, Vinco Triplat, Niko Mohorič in Ciril Ažman.

Poročilo občinskega komiteja je obravnavalo predvsem probleme delavskega samoupravljanja, dela zbora proizvajalcev, družbeni standard, tarifno politiko, kmetijska vprašanja in vrsto drugih problemov, manj pa vprašanja dejavnosti množičnih organizacij in društev. V zvezi z delom delavskih svetov je bilo rečeno, da so kolektivi še vedno premalo obveščeni o sklepih DS in upravnih odborov. Tudi zbor proizvajalcev je uspešno odigral svojo vlogo, vendar kaže premalo lastne iniciative. Premalo se loteva osnovnih problemov v občini. Imel je sicer nekaj dobrih zasledanj, z dobro pripravljenim programom, posebno o vprašanju zaposlovanja in fluktuacije, ni mu pa uspelo aktivizirati večine kolektivov za izpolnjevanje sprejetih zaključkov.

Nadalje je bil v poročilu nakan uspeh sindikalnih organizacij, ki se vse bolj uveljavljajo v podjetjih. Zlasti so aktivno posegle v razpravo o gospodarjenju v podjetjih ob sprejemanju zaključnih računov.

Veliko so govorili tudi o kmetijstvu in zadrugištvu. Zadržno sodelovanje se le počasi uveljavlja, predvsem zaradi prevladujočanja srednjih in malih kmetov ter

izredne razdrobljenosti površin. Za pridelovanje krompirja v zadržnem sodelovanju je doslej sklenilo pogodbe 74 gospodarstev na 88 parcelah, kar pa ne obsega niti 19 hektarov površine.

Iz organizacijskega poročila je bilo razvidno, da je na območju radovljiške občine 18 osnovnih organizacij s 469 člani. Letos so sprejeli 39 novih članov. Na tem področju čaka organizacije še obilo dela, saj je med zaposlenimi delavci komaj 6,6 odstotka članov ZKS, dočim je to razmerje pri uslužbenih precej drugačno. Med 814 uslužbenih je 20,5 odstotka članov ZK.

Predsednik Tito v Beograjskem grafičnem zavodu

V petek je predsednik republike Tito obiskal beograjski grafični zavod. Pred vhom v postopje so ga sprejeli in pozdravili predstavniki kolektiva. Zatem je direktor podjetja seznanil predsednika Tita z zgodovino grafične industrije v Beogradu. Grafični zavod je bil ustanovljen leta 1955 na pobudo Moša Pijade. Nastal je z združitvijo prejšnjih grafičnih kolektivov Jugoštampa, Omladina, Jugoslavija in Rad. V štirih letih je podjetje obnovilo vso strojno opremo in je danes največje in najsodobnejše grafično podjetje v državi. Po krajšem pogovoru o uspehih in problemih iz življenja in dela kolektiva si je tovariš Tito ogledal posamezne oddelke.

Pred revijo mladosti

Komaj so zapustili šolske klopi, za obed skoraj ni bilo časa, že so prvi prijeli za samokolnice, drugi za lopate in krampe ter hiteli na delo. Pri Pokojniškem zavodu v Kranju je nekda izbojeni sadovnjak že dobil novo po-

ski festival »Bratstvo-enotnost«. Skratka ves Kranj je v vrvežu priprav na veliki dogodek, na festival, s katerim bo mladina iz vse Jugoslavije počastila Dan mladosti in rojstni dan tovariša Tita.

dobilo posebno podobo — mladina in občani bodo poskrbeli, da bo mesto skrbno okrašeno s cvetjem in zastavami. Pravi mladostni vrvež pa bo začel v četrtek opoldne, ko se bodo s posebnim vlakom v Kranj pripeljali mladinci iz vse Jugoslavije; iz Pristine, Niša, Bitolja, Subotice itd. Prvič se bo za festivalske dni oglasila godba na pihala...

Vsekakor pa bo posebno doživlje 24. maj, ko se bo po ulicah Kranja vil slavnostni sprevod, v katerem bo sodelovalo nad 3000 mladih ljudi. Sprevod bo za vso radijsko-televizijsko mrežo Jugoslavije neposredno prenašala ljubljanska televizija. Na zaključnem zborovanju pa se bo zbrala množica ljudi iz vseh krajev Slovenije.

Kako bo potekalo življenje nastopajoče mladine v festivalskih dnevih v Kranju, si je kaj lahko zamisljati. Težko so že pričakovana srečanja znancev iz prejšnjih festivalov: iz Pristine, Niša, Subotice ali pa Slavonskega Broda. Spomini na festivale so nepozabni. Prav gotovo bo tudi festival v Kranju vtisnil vrsto nepozabnih doživetij. Prijateljska, vendar borbena srečanja za točke na športnih igriščih, bodo zblížala mladino, prav tako pa tudi nastopi na kulturno-prosvetnih odrih.

B. F.

V prostorih OK LMS je zadnje dni nenavadno živahno. Člani pripravljalnega odbora imajo vsak čas posvete o pripravljanih detih

dobo. Nastaja novo rokometno igrišče, ki ga bo mladina zgradila z udarniškim delom; prva srečanja na njem bodo od 22. do 24. maja, ko bo v Kranju V. mladins-

Cez nekaj dni bo Kranj oživel še bolj. Medtem ko so sedaj Kranjčani, predvsem mladina, v mrzličnih pripravah in je mesto polno velikih plakatov, bo te dni

Delegati pred pričetkom občinske konference ZK v Radovljici

Tarifna postavka in denar

Izdelovanje tarifnih pravilnikov je že zmeraj glavna skrb in delo naših sindikalnih organizacij.

Kljub temu, da je bil rok za izdelavo pravilnikov že dvakrat podaljšan, se stališče sindikalnih in občinskih komisij ni nič spremenilo. Marsikje bodo morali popraviti dosedanje predloge, kjer le-ti niso usklajeni z načeli sindikalnih organizacij in vseh pripravilnih okrajnega ljudskega odbora.

Največje težave so pri manjših obrtnih, trgovinskih in gostinskih podjetjih. Tu bi bila zlasti potrebna večja pomoč zbornic. V mnogih industrijskih podjetjih pa so z novimi tarifnimi pravilniki precej izboljšali način nagrajevanja. Veliko več je delovnih mest po normah. V železarni na Jesenicah imajo namenjenih okoli 40 odstotkov denarja za nagrajevanje za delo po učinku, kar dokazuje, da so premijki delavcev v glavnem odvisni od delovnega uspeha in ne od tarife.

Podobni uspehi so tudi drugje in dokazujejo, da je storjen velik korak k stimulativnemu načinu nagrajevanja po učinku.

V večini podjetij se je pokazalo, da delavci ne težijo k poviševanju tarifnih postavk, kajti važno jim je le to, koliko bodo prejeli ob koncu meseca. Se pravi, glavno je z novimi tarifnimi pravilniki zagotoviti stimulativno nagrajevanje po delu. To pa sploh ni odvisno od tarifne postavke. K. M.

Tarifni pravilniki na rešetih

Na seji zbora proizvajalcev kranjske občine, ki je bila pretekli četrtek v prostorih Okrajnega ljudskega odbora, je bila na dnevnem redu analiza predlogov tarifnih pravilnikov gospodarskih organizacij in razprava o rekonstrukciji klavnice v Kranju.

Analiza predlogov tarifnih pravilnikov, ki jo je izdelal Svet za delo, ugotavlja, da je izdelava tarifnih pravilnikov močno razgibala delovne kolektive. Ta razgibanost bo imela brez dvoma precejšen ekonomski vpliv na zaposlenost in storilnost dela. Povsod tam, kjer so tarifni pravilniki sestavili v skladu s priporočili zadnje seje OLO, se je močno povečal materialni interes vsakega delavca in kolektiva

kot celote, ker so višino osebnih dohodkov postavili v odvisnost od uspeha posameznika in od uspeha gospodarske organizacije kot celote.

Poročilo navaja potem nekatera nepravilna stališča, ki so jih nekatere gospodarske organizacije zavzele pri sestavljanju novih tarifnih pravilnikov. V mnogih, predvsem manjših podjetjih težijo za neupravičenim in linearnim povečanjem tarifnih postavk tudi do 45% nad lanskimi. To je opaziti predvsem v trgovini, obrti in gostinstvu. Manjša podjetja težijo tudi za vsklajevanje tarifnih postavk med podjetji, ne upoštevajo pa drugih ekonomskih pokazateljev. V mnogih gospodarskih organizacijah, kjer imajo predloge tarifnih pravilnikov že izdelane, nimajo pripravljenih potrebnih analiz, ki jih je treba priložiti, ali pa so te tako slabo izdelane, da jih ni mogoče uporabiti. Vrsta gospodarskih organizacij spreminja tudi strukturo razdelitve čistega dohodka v škodo skladov. V gospodarskih organizacijah s področja obrti, trgovine in gostinstva pa je v večini primerov močna težnja za povečanjem tarifnih postavk zlasti vodilnega in srednjestrokovnega kadra.

Značilno za sestavo novih tarifnih pravilnikov je tudi, da nekatere gospodarske organizacije doslej še niso resno lotile izdelave tarifnega pravilnika in je nevarnost, da jim ga pristojni organi v zadnjem trenutku, posebno če analize ne bodo realne, ne bodo potrdili.

Po poročilu in živahni razpravi je zbor proizvajalcev sprejel nekatera priporočila za izdelavo tarifnih pravilnikov, ki v glavnem omejujejo zgoraj omenjene negativne pojave. T. ker bodo odpadli tisti, ki so doslej morda lenarili.

Ob zasedanju predsedstva OSS

Od občine navzdol

Marsikatera stvari so bile zelo lepo povedane in sprejete v okrajnem merilu in so tako prišle do občinskih organov. Od tam naprej, v podjetja, med delavce-proizvajalce pa ni šlo.

Tako so v soboto ugotavljali na seji predsedstva okrajnega sindikalnega sveta, ko so govorili o tarifnih pravilnikih. Prav tako bi morda lahko rekli za akcijo o družbenem standardu in raznih drugih vprašanjih.

To je zelo važno politično vprašanje, ki ga ne kaže zapostavljati. Na seji so govorili celo o primerih grobih kršitev zakonov in predpi-

sov na škodo delavcev. Vse to, pačenje načel, kršitve zakonitosti in podobno, tako v občinskih organih kot tudi v sindikalnih organizacijah in podjetjih, je samo plod neznanja. Zato so sklenili organizirati čimveč seminarjev in drugih oblik usposabljanja delavstva. Na Jesenicah so nedavno zaključili šesti seminar za usposabljanje sindikalnih delavcev in članov samoupravnih organov. Podobno pot vzgoje so intenzivno začeli tudi v Trzinu in drugod. Povsod pa se pripravljajo, da bodo jeseni s tem nadaljevali. -l. c.

Štafeta mladosti v Makedoniji

Pretekli četrtek je Štafeta mladosti, ki nosi pozdrave tovarišu Titu za njegov 67. rojstni dan, prišla v Makedonijo. Okoli 10. ure so jo pristočno sprejeli v vasi Globočice. Po svečan predaji štafetne palice med mladinci Kosova in Metohije je Štafeta nadaljevala pot proti Tetovu in naprej proti Gostivaru, Mavrovu in Debru.

V petek je Štafeta mladosti nadaljevala pot skozi Makedonijo, in sicer proti Strugi, Ohridu, Resnu, Bitoli in Prilepu. V Bitoli jo je pozdravilo preko 10.000 ljudi.

Štafeta mladosti bo prepotovala v Makedoniji got. dolge okoli 700 kilometrov. Danes bo štafetno palico pri vasi Zupnice v bližini Kumanova prevzela mladina Srbije, ki jo bo ponesla v Beograd.

S seje Zbora proizvajalcev ObLO v Luki Neupravičeno zviševanje tarifnih postavk

Zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Skofja Loka je v četrtek, skupno s predstavniki gospodarskih organizacij, razpravljal o pripravah za sprejemanje novih tarifnih pravilnikov v gospodarskih organizacijah. V torek pa je o istem vprašanju razpravljala tudi plenarna občinska sindikalnega sveta.

Pri pripravah novih tarifnih pravilnikov je prišla do izraza težnja večine podjetij po zviševanju tarifnih postavk. Nekatera podjetja so skušala zvišati tarifne postavke celo nad 20 odstotkov, skupno z dodatkom zaradi zvišanja cen nekaterim življenjskim potrebščinam

v lanskem letu pa tudi nad 30 odstotkov. Prav tako je značilno tudi, da nekatere Kmetijske združbe kot n. pr. Sovodenj, Trata, Hotovlje in Javorje nameravajo zvišati osebne dohodke celo na škodo skladov. Nekatera podjetja nameravajo predvidevati zvišanje tarifnih postavk kljub temu, da istočasno predvidevajo nižji čisti dohodek na zaposlenega. Posamezna podjetja opravčujejo zvišanje tarifnih postavk s tem, češ da so velike neskladnosti med podjetji enakostroke v drugih krajih, obrtna podjetja pa zatrjujejo, da obstojna velika nesorazmerja med nagrajevanjem v industrijskih podjetjih in obrtnih, kar povzroča stalno fluktuacijo delovne sile. Po obširni razpravi o teh vprašanjih so na seji zbora proizvajalcev zaključili, da bi bilo vsako umetno nategovanje tarifnih postavk škodljivo, ker bi lahko povzročilo znatne motnje na tržišču. Poudarili so, da je težnja za zviševanjem osebnih dohodkov sicer pravilna, vendar samo, če se istočasno dvigne produktivnost dela. V tem primeru tudi tarifne postavke ne morejo predstavljati nikakršne ovire za večji zaslužek. Prav tako je potrebno pri ugotavljanju čistega dohodka natančno analizirati količino del čistega dohodka je rezultat večjega prizadevanja delovnega kolektiva. Osebnih dohodki naj bi se povečali samo s tistim delom čistega dohodka, ki je rezultat večje storilnosti. V skladu s tem stališčem je zbor proizvajalcev soglasno sprejel sklep, da se naj tarifne postavke v nobenem primeru ne zvišujejo, razen za draginskih dodatkov. Uredijo naj se le notranje nesorazmerja v vsakem delovnem kolektivu. M. C.

Mala anketa

Tarifni pravilniki

Zbor proizvajalcev kranjske občine je na zadnji seji analiziral priprave za izdelavo novih tarifnih pravilnikov in sprejel nekatera priporočila, ki naj jih upoštevajo vse gospodarske organizacije. Ker bo naše bralce verjetno zanimalo, kako je s pripravami tarifnih pravilnikov v posameznih podjetjih, smo zavrteli telefon in vprašali.

INTEKS KRANJ: »Tarifni pravilnik bo v torek obravnaval delavski svet. Zanj je značilno, da bomo za isto količino proizvodov, kot smo jih izdelali lani, izplačali letos enako vsoto osebnih dohodkov. Vse delo bomo nagrajevali po učinku. Predlog tarifnega pravilnika določa dve obliki stimulacije: plan in kvaliteta. Za letos kaže, da bomo v predlani plan stoodstotno izpolnili, v ikalnici in oplenitnici pa ga bomo presegli za 4%. Od nagrajevanja po učinku pričakujemo, da se bo zmanjšala delovna sila,

ker bodo odpadli tisti, ki so doslej morda lenarili.«

PREDILNICA VOLNE NAKLO: »Kolektiv je o tarifnem pravilniku že in bo še razpravljal. Delo smo imeli delno že doslej normirano, odslej pa bomo vse, tudi upravni in administrativni kader, nagrajevali po doseženem uspehu. Premij, ki jih doslej nismo imeli, bomo letos uvedli. Osebnih dohodkih uslužbencev bodo odvisni od uspeha celotnega kolektiva.«

ZDRUŽENE OPEKARNE Kranj še nimajo osnutka tarifnega pravilnika. Glede na obseg novega podjetja se bodo menjale tarifne postavke vodilnemu kadru, na ostalih delovnih mestih pa bodo izvršili le potrebne vskladitve med posameznimi obrati. Problem predstavljajo visoko presežene norme v Bobovku, ki so bile nerealno postavljene.

A. T.

iz naših krajev

PARTIZANSKI POHOD NA JELOVICO

Za »Dan borca« — 4. julij — pripravlja tudi UROJ Kranj množični partizanski pohod na Jelovico. Sodelovali bodo tudi organizacije ZB, Partizan, Ljudska tehnika, predvojaška vzgoja.

Kako bo akcija potekala? Sovražnik s svojo desantno grupo zasede Lipniško planino na Jelovici. Naloga vseh občinskih patrol je, da se iz vseh občinskih centrov čimprej približajo Lipniški planini in jo obkrožijo z namenom, da razbijejo sovražnikove sile. Vse te patrole se bodo spotoma ustavljale v pomembnih krajih iz NOB, na primer patrole iz Skofje Loke, Ziri in Železnikov bodo šle preko Dražgoš, Tržičani bodo šli preko Kroke itd.

Tej proslavi, ki naj bi se približala Pohodu ob žici okupirane Ljubljane, bodo skušali dati tradicionalni značaj. T.

PROSLAVA NA JELOVICI

Nedelja 17. maja. — Na Mosteh (Jelovica) je bila danes svečana proslava 15-letnice zgodovinskega posvetovanja partijskih oztroma političnih delavcev Gorenjske. O pomenu tega posvetovanja za dokončno osvoboditev, je danes govoril član CK ZK Slovenije Maks Krmelj, ki je tudi odkril spominski kamen. Svečanosti, ki je bila v okviru 40-letnice KPJ, je prisostvoval tudi predsednik Okrajnega od-

bora Zveze borcev Ivan Betoncelj, ter gostje Miran Košmelj, Igor Peternel in drugi preživeli borci NOB iz Železnikov, Jesenic, Bohinja in mnogi prebivalci iz Selške doline.

V kulturnem programu je sodelovala godba KUD iz Selc, pevski moški zbor iz Železnikov in mladi recitatorji iz osemletke v Železnikih. K. M.

PROSLAVA 15-LETNICE VARNOSTNE SLUŽBE

Tudi varnostna služba okraja Kranj je pred dnevi praznovala 15 letnico delovanja. Ob tej priložnosti so podelili več pohval uslužbencem in članom Ljudske milice.

V Skofji Loki, na Jesenicah in v drugih krajih so člani varnostne službe organizirali tudi razna športna tekmovanja in izlete v kraje zgodovinskih dogodkov NOB.

TEKMOVANJE VAJENK FRIZERSKE STROKE

Kranj, 17. maja V počastitev Dneva vajencev, ki bo 21. maja, je bilo danes v poslopju Vajenske šole za razne stroke tekmovanje vajenk 2. in 3. razreda v izdelavi modernih frizur in pričesk. Udeležencev je bilo 21, med katerimi sta bili tudi dve vajenki iz 1. razreda. Tričlanska komisija je določila naslednji vrstni red: 1. mesto je dosegla Jožica Pevc z 88 točkami, 2. mesto Augustina Olga s 85 točkami, 3. Sagadin Brigita itd. Po tekmovanju je sledila razdelitev nagrad.

IZ KRANJSKE KULTURNE KRONIKE

● Nedvomno bo gostovanje gledališča AD HOC iz Ljubljane za kranjsko gledališko občinstvo prijetno doživetje. Ljubljanski gledališčniki se bodo danes (ponedeljek, 18. maja) ob 16. in 20. uri predstavili v Prešernovem gledališču z Jeana Anouilha komedijo v enem dejanju »Cecilija ali šola za očeta«. Delo je režijsko pripravila Draga Ahačič. Posredovali ga bodo člani ljubljanske Drame, Mestnega gledališča in Opernega bala.

● V počastitev V. mladinskega festiva »Bratstva in enotnosti« bo v sredo, 20. maja ob 19. uri v Prešernovem gledališču koncert gojenec Kranjske glasbene šole. Razen solistov iz oddelkov za klavir, pihalo, trobila, violino in solo petje bodo nastopili še klavirski kvartet in godalni orkester Glasbene šole pod vodstvom Petra Liparja.

LJUDJE IN DOGODKI

Prvi teden

Prvih sedem dni ženevske konference zunanjih ministrov štirih velesil je že za nami. Pravzaprav pet dni, kajti zadnja dva dneva, sobota in nedelja sta bila posvečena tedenskemu počitku — weekendu. — Vendar sta tudi ta dva dneva prispevala k nadaljnjemu poteku konference, saj so ministri pridobili na času, da proučijo predloge in stališča nasprotne strani.

Kaj lahko porečemo o prvem tednu ženevske konference, ki smo jo tako nestrpano pričakovali, zdaj pa se počasi odvija pred našimi očmi? Pravzaprav je bil to le uvod v pravo konferenco. Potem ko so se zunanji ministri sporazumeli o nekaterih proceduralnih in tehničnih vprašanjih in rešili položaj obeh prisotnih nemških delegacij na konferenci, sta Herter v imenu Zahoda in Gromiko za Sovjetsko zvezo položila prvo serijo kart na mizo. V njih pravzaprav ni bilo ničesar bistvenega novega. Kar bi povzročilo večje zanimanje. Zahod je razložil celotni »sveženje« med seboj povezanih vprašanj, sovjetski predstavniki pa je ponovil predloge svoje vlade, ki jih je ta sprožila že v znanosti not 10. januarja letos. Zahodni ministri torej vztrajajo, da je treba povezati nemško vprašanje z evropsko varnostjo in zmanjševanjem oborožitve. Sovjetska zveza pa hoče najprej podpisati mirovno pogodbo z obema nemškima državama.

Kakšna so stališča ene ali druge strani do nasprotnih predlogov še ni znano, oziroma, o tem doslej

prva vprašanja, ki je bilo spravo zavrniti s strani Zahoda odloženo, je padla neprijetna senca na ženevsko konferenco. Pri naštevavanju dežel, ki bi bile lahko udeležene pri razpravi o nemškem vprašanju, so bile omenjene številne države od Italije do Luxemburga, le po zelo čudnem »naključju« so vsi štirje zunanji ministri »pozabili« na Jugoslavijo. Ni treba posebej opisovati kvalifikacij, ki jih ima naša dežela za udeležbo pri takšni konferenci sprčo preteklosti kakor tudi sedanje pozitivne politike. Prav zato pa je tembolj čudno, odkod takšno namerno izogibanje imena Jugoslavije pri naštevavanju kandidatov za udeležbo pri konferenci. Nehote se je težko otresti vtisa, da so tudi tokrat v ozadju očitni interesi obeh taborov, ki skušata tudi v Ženevi po blokovski rešitvi pereča mednarodna vprašanja. To je vsekakor neugoden uvod, ki omogoča marsikatero neprijetno slutnjo.

Toda kljub tej in podobnim sencam večina opazovalcev v celoti ni črno gleda razpoložena. Nasprotno, vsi se zavedajo, da v tej prvi fazi vsaka stran vztraja na maksimalnih zahtevah, da morda tudi namenoma kaže zobe nepopustljivosti, da bi pozneje s svojimi koncesijami dosegla tudi popuščanje nasprotnika. Za podrobnejšo oceno ženevske sestanke bo torej prihodnji teden verjetno dosti merodajnejši od prvih, uvodnih sedmih dni.

MARTIN TOMAŽIČ

PABERKI PO SVETU

HERTER NA IZPITU

Praden je bil potrjen za ministra zunanjih zadev, je moral Herter pred komisijo senata odgovarjati na vprašanja. To je bil najvažnejši izpit v njegovem življenju. Na neko zapleteno vprašanje strogega in mnogokrat zajedljivega senatorja Morsea, je Herter odgovoril: »Da, predsednik Eisenhower se mora s kongresom prej posvetovati, preden bo objavil vojno z atomskim orožjem. Naša obramba bo pripravljena v nekaj sekundah. Tedaj bo predsednik sam prinesel odločbo.«

Senat je Herterja proglasil kot fizično in duševno sposobnega, da postane minister za zunanje zadeve.

MINISTER Z NOGAMI V KROŽNIKU

Britanski minister za trgovino Eccles nima sreče. Eccles je poznan kot slino eleganten človek, zato ga imenujejo »Smarty Boots«, kar pomeni »eleganti čevlji«. Toda nemogoč je, kadar spregovori. Ko je bil v Hannoveru v Zapadni Nemčiji se je hotel prikupiti Nemcem. Dejal je, da Britanija ne bi imela tako dobrega vladarja, če le-ta ne bi imel hanoverske krvi. Zail je tudi britanski tisk. Rekel je, da v Britaniji nihče ne bere drugega kot poročila s konjskih dirk in nogometne rezultate. Casopisi so ga takoj napadli. Minister Eccles ni reagiral, a je čutil dolžnost, da vsa stvar obrazloži. Objavil je neke vrste avtokritiko in je dejal, da je bilo napak, da je izrekel »nekatero premočne fraze« in da je nehot »postavil noge na krožnik«.

To pa ni nič hudoga, posebno če ima človek — elegantne čevlje!

Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-1-135 — Izhaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečni naročnina 50 dinarjev

OBVEŠČEVALEC

šport - šport - šport - šport - šport

Nepričakovana zmaga

Zadnji športni rezultati

MALI OGLASI

20. uri češki barv. film »LJUBAVNA LEGENDA«.

»Sora«, Skofja Loka: 19. in 20. maja franc. ital. barv. film »HELENA IN MOZJE«.

Duplica pri Kamniku: 20. in 21. maja ital. barv. zgodovinski film »SENTJERNEJSKA NOČ«.

RADIO LJUBLJANA

RADIO LJUBLJANA
Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.5 ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

TOREK, 19. MAJA

8.05 Pesmi o planinah; 8.25 Igra Jože Kampač s svojim kvintetom; 8.40 Potopisi in spomini — Branko Pavlovič: S Titom skozi ofenzive — II.; 10.45 Za dom in ženo; 11.30 Oddaja za otroke; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milena Lekšan; Skrbno negujmo mlade sadovnjake; 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.55 Za glasbene ljubitelje; 17.40 Popevke in melodije, ki jih radi poslušate; 18.00 Domače aktualnosti; 18.40 Iz zbornika spominov — Bratko Kreft: Manifestacija v gledališču; 20.00 Zborovske skladbe; 22.15 Ples z orkestrom Werner Müller.

SREDA, 20. MAJA

8.30 Orkester v operi; 9.00 Jezikovni pogovori; 9.15 Amaterske pihalne godbe igrajo; 10.10 Iz filmov in glasbenih revij; 12.05 Igra ansambel Mojmir Sepeta; 12.15 Kmetijski nasveti — Pavla Janež: Pripravimo se na sadno letino; 13.30 Paganinijevi Capriccii in Chopinove etude; 14.35 Napevi iz skandinavskih dežel; 15.40 Iz krvi rdeče... (Ključov Joža); 16.00 Koncert po željah; 18.00 Kulturna kronika; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 21.25 Uroš Krek: Sonata za violino in klavir; 22.15 Igra Ljubljanski jazz ansambel; 23.10 Popevke na tekočem traku.

ČETRTEK, 21. MAJA

8.05 Jutranji spored solistične glasbe; 8.40 Potopisi in spomini — Bratko Pavlovič: S Titom skozi ofenzivo — III.; 10.10 Instrumentalna skupina Srečka Dražila pred mikrofonom; 11.30 Oddaja za cicibanje; 12.15 Kmetijski nasveti — vet. Marko Osredkar: Izkusnje z uvoženimi živalmi; 13.55 Slovenski zbori; 14.15 Turistična oddaja; 15.40 Na platnu smo videli; 16.00 Iz arhiva zabavne glasbe; 18.00 Četrtekova reportaža; 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov; 21.30 Iz komorne zakladnice; 23.10 Nočni koncert.

GLEDALISCE

PREŠERNOVO GLEDALIŠCE KRANJ

Ponedeljek, dne 18. maja ob 16. in 20. uri — izven

Jean Anouilh: »CECILJA ALI SOLA ZA OČETE«. Uprizori Gledališče AD HOC iz Ljubljane.

Sreda, 20. maja ob 19. uri — izven

»KONCERT«. Glasbene šole iz Kranja.

Četrtek, 21. maja ob 20. uri — izven

»KULTURNI VEČER«. Uprizori Trgovska šola Kranj v proslavo 40. obletnice KP in 75-letnice ustanovitve zavoda.

Petek, 22. maja ob 16. uri — izven

»PESMI IN PLESI IZ SLAVONIJE«.

Ob 20. uri — izven

»GLASBENO-BALETNI VEČER«. V okviru Zveznega mladinskega festivala.

Sobota, 23. maja ob 16. uri — izven

»NASTOP FOLKLORNIH IN INSTRUMENTALNIH SKUPIN«.

Ob 20. uri — izven

»VEČER POPULARNIH MELODIJ IN NARODNIH PLESOV«. V okviru Zveznega mladinskega festivala.

Nedelja, 24. maja ob 11. uri dopoldan — izven

»TOTI Teater iz Maribora«. Sodeluje Ivo Robić iz Zagreba.

GIBANJE PREIVALSTVA

NA JESENICAH

Poročili so se: Ivan Omerzel, delavec in Mihaela Robić, delavka; Jernej Pogačnik, uslužbenec in Ivana Tomšič, bolničarka; Avdo Crnojevič, tovarniški delavec in Refika Hatič-Begović, gospodinja; Anton Marenčič, tovarniški delavec in Angela Oštr, gospodinja; Martina Poredoš, premikalka in Jožeta Zerjav, delavka.

Umrli so: Simon Cof, oseb. upokojenec; Silvo Močnik, otrok; Antonija Aljančič, roj. Košir, gospodinja; Janez Rožič, osebni upokojenec; Janez Vilman, osebni upokojenec; Jerica Ivanjšek, roj. Račić, družinska upokojenka.

V TRZICU

Poročili so se: Janez Dolamič, mlinar in Ivana Aljančič, tovarniška delavka; Viktor Aljančič, čevljar in Vera Kačnik, predilka.

Umrli je: Amalija Stegnar, roj. Ferla, družinska upokojenka.

IZOLA : TRIGLAV 1:2 (0:1)
Izola, 17. maja — V tipično prvenstveni tekmi slovenske csonke nogometne lige je Triglav iz Kranja kot gost premagal favorita Izolo. Za kranjčane je bil uspešen v 41. in 80. minuti Krašovec, ki je moral v zadnji minuti igre zaradi hujše poškodbe zapustiti igrišče. Domačini so dosegli časten gol v

predzadnji minuti, čeprav jih je 500 domačinov vso tekmo, zlasti v drugem delu, burno bodrilo. Enajstletnica Triglava je spel zaigrala odlično, zlasti obramba, ki je bila za domačine skorajda nepremagljiva. Dokaj dobro so zaigrali tudi napadalci, vendar pa so nekaj idealnih priložnosti zapravili. Najboljši igralec na igrišču je bil Kranjčan Krašovec. Sodnik Jakše iz Ljubljane je vodil srečanje zadovoljivo, čeprav bi mu lahko očitali, da je čisto nepotrebno zaustavil igro.

I. zvezna nogometna liga
Partizan : Hajduk 3:1
Budućnost : Vardar 3:2
Sarajevo : Velež 1:2
Reka : Crvena zvezda 0:3
Vojvodina : Zelezničar 6:0
Radnički : Dinamo 1:0

II. zvezna nogometna liga (zahodna cona)
Lokomotiva : Odred 4:0
Šibenik : Elektrostroj 0:2

Slovenska csonka nogometna liga
Ljubljana Klavivar 0:2
Maribor : Sobota 4:0
Rudar : Graficar 5:1

TRZIC PRVAK GORENJSKE

Planika : Tržič 1:3 (1:1)
Kranj, 17. maja
V odločilnem srečanju za naslov prvaka Gorenjske je danes popoldne Tržič zasluženo premagal Planiko z rezultatom 3:1.
Strelci: Bahun v 25., 83. in 85. minuti (enajstmetrovki) za Tržič ter Kosič v 38. minuti za Planiko. Srečanje je pred približno tisoč gledalci sodil z napakami Srdanovič iz Radovljice. Moštvo Planike je vložilo protest zaradi nepravilno dosojene druge enajstmetrovke.

I. V.

JESENICE : SLOVAN 1:2 (1:1)

Jesenice, 17. maja
V prvenstveni tekmi slovenske csonke nogometne lige so Jeseničani kljub poštvovalni igri morali pustiti obde točki Slovanu iz Ljubljane. Pred približno 300 gledalcev so gostje po Moretu v 36. minuti prišli v vodstvo, tri minute za tem pa je Medja rezultat izenačil. — Zmagoviti gol za Slovan je dosegel Osrečki v 79. minuti. Sodnik Lovko iz Postojne je bil dober.

TRIGLAV : SVOBODA

73:57 (44:25)
Kranj, 17. maja
Včeraj zvečer sta se v okviru slovenske košarkarske lige pomerila v Kranju moštvi Triglava in Svobode. S hitro, dinamično igro so domači igralci v prvem polčasu popolnoma onemogočili goste. Vse do zaključka polčasa so večal nasok in ob koncu polčasa vodili z devetnajstimi točkami. Bolj razburljiv in manj uspešen za košarkarje Triglava je bil drugi polčas. Domačini so občutno popustili. — Gostje so nizali koš za košem. Ob rezultatu 57:50 pa se je situacija spremenila. Z nekaj uspešnimi napadi so košarkarji Triglava pričeli spet večati razliko v svojo korist. Za Triglav so bili najuspešnejši: Petrič 23, Klavora 17 in Rus 14, za Svobodo pa Kern in Repanšek po 15 košev.

ATLETI-SREDNJEŠOLCI SO TEKMOVALI

Kranj, 17. maja
Včeraj popoldne je bilo na igrišču Triglava srednješolsko atletsko prvenstvo Kranja. Tekmovanje je priredil Atletski klub Triglav; pokale pa je prispeval Občinski komite LMS Kranj.
Rezultati — moški — 100 m: Juvan (STTS) 11,9; 200 m: 1.—2. Ilic (STTS) in Kump (IKS) 26,4; 1000 m: Bratuša (STTS) 2:48,6; štafeta 4 krat 100 m: STTS 50,0; višina: Copot (Mlekarska šola) 162; daljina: Vadovič (STTS) 57,5; krogla: Bergles (STTS) 14,56; kopje: Bergles (STTS) 42,05; ženske — 60 m: Praust (Ekon. šola) 8,2; 100 m: Tatar (gim.) 14,5; 400 m: Vagaja (Ek. šola) 1:09,5; štafeta 4 krat 100 m: Gimnazija 59,7; daljina: Gorjanc (Gim.) 4,36; višina: Vrhunc (Ekon. šola) 1,30; krogla: Pavlič (Mlekarska šola) 9,60.
Končni vrstni red — moški: 1. STTS 8296; 2. Gimnazija 6819; 3. Gumarska šola 6684; 4. IKS 6646 in tako dalje; ženske: 1. Gimnazija 5810, 2. Ekonomska šola 5444, 3. STTS 5135.

POHOD MLADIH PLANINCEV
Planinsko društvo Kranj bo priredilo tudi letos pohod mladih planincev v znane kraje iz NOB. Tako bodo letos mladi kranjski planinci obiskali za maršalov rojstni dan Begunje. Pohod bo dvodnevni in ga prireja mladinski osek Planinskega društva Kranj.

NESREČE

PADEL JE PO STOPNICAH IN SE UBIL

V torek, 12. maja ob 6.30 uri se je na Koroški cesti št. 23 v Kranju smrtno ponesrečil 54-letni mesar Janko Sumi.

Preden se je tega dne pokojni Sumi odpravil na delo, se je povzpel na podstrešje. Pod vrhom stopnic pa mu je nenadoma postalo slabo. Izgubil je ravnotežje, omahnil v globino in obležal ob vznožju stopnic. Vsa prizadevanja domačih in zdravnikov, da bi ga obudili k življenju, so ostala brezuspešna. Obdukcija je pokazala, da je trenutna slabost nastopila kot posledica paralize srca. Ponesrečenec je dobil pri padcu dovolj hude poškodbe, ki so povzročile skoraj trenutno smrt.

NESREČA

V soboto, 9. maja se je pripetila na Češnjici pri Podnartu prometna nesreča. Na križišču dveh občinskih cest sta trčila motorist J. C. iz Podnarta in kolesar J. P. iz Rovt. Oba ponesrečenca so takoj odpeljali v bolnišnico na Jesenice.

Komisija za razpis direktorskih mest pri Občinskem ljudskem odboru Skofja Loka

razpisuje

mesto direktorja podjetja »ELRA« Skofja Loka

Pogoji: 1. Elektro inženir ali strojni inženir s petletno prakso na vodilnem mestu. — 2. Ekonomist z visoko ali srednjo strokovno izobrazbo s petletno prakso na vodilnem mestu. — 3. Diplomirani elektro ali strojni tehnik s 15-letno prakso na vodilnem mestu.
Ponudbe na razpisano mesto morajo biti vložene do dne 1. junija 1959.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Kurirji na skritih stezah

181
Po potoku se je Tone zavlekel do gostega grmovja in se skrival v njem. S srca se je odtrgal kos in si za silo zavezal krvavo nogo, po kateri mu je na gosto tekla kri. Za njim se je še vedno oglašala strojica in čul je glasne klice Nemcev v zasedi. Ne boste me dobili — je pomislil in si pripravil bombo, da bi se sam pokončal, če bi ga Nemci dohiteli

182
Ampak misel na pošto, ki jo je nosil s seboj, ga je pognala naprej. Med njo so važna povelja, vesti, ki jih borci težko pričakujejo, poročila; pošta mora naprej! Ampak ranjena noga ga ni mogla nositi. Po nekaj korakih je omahnil na tla. Misel na pošto mu še zdaj ni dala miru. Dvignil se je na kolena in komolce in se plazil naprej med mladim smrečjem

183
Kurirji na javki, ki so ga pričakovali, so čuli oddaljeno streljanje. Ko ga ni bilo še dolgo po določeni uri, so mu šil naproti. Nedaleč od javke so ga našli, ležečega v mahu, poškrbljenem s krvjo. Za silo so mu obvezali nogo, potem pa so ga položili na iz vej napravljena nosila in ga odnesli nezavestnega v partizansko bolnišnico nedaleč od javke

184
Ko se je Tone prebudil iz nezavesti, je sprva mislil, da so ga ujeli Nemci in ga skušajo spraviti k sebi, da bi potem z mučenjem izvlekli iz njega podatke o partizanih. Ampak rdeče zvezde na titovkah ljudi, stoječih okoli njega, so ga pomirile — pa le za hip: »Kje je pošta?« je vprašal. »Ne skrbi, v pravih rokah je,« ga je pomiril partizanski zdravnik

Ni receptov za stoletnike

Znanstveniki ugotavljajo, da ni točnih receptov za dosego visoke starosti, da pa je predvsem potrebno: zmerno življenje, sreča v zakonu, stik z mladimi, trdo delo in življenje na prostem

Kako doseči visoko starost — na to vprašanje so znanstveniki vedno odgovarjali zelo previdno. Zakaj ne povedo natančnih receptov za stoletnike? Zato, ker jih kljub dolgim proučevanjem ne vedo, ker jih ni. Znanstveniki, ki so v zadnjem času raziskali življenje številnih stoletnikov, so ugotovili, da so ti stari ljudje živeli zelo različno. Seveda pa so našli tudi nekaj skupnega v vseh raziskanih primerih zelo starih ljudi; o tem bomo posredovali našim bralcem nekaj več.

Zelo duhovito in obenem resnično je o počutju ljudi, ki dosežejo visoko starost, spregovoril znani angleški književnik Bernard Shaw, ki je ob svojem 93. rojstnem dnevu dejal enemu izmed ljudi, ki so mu prišli čestitati: »Mladenič, zapomnite si za vse življenje: v mojih letih se človek ali dobro počuti — ali pa je mrtev!«

Lahko rečemo, da visoke starosti ne doseže tisti, ki to želi — ampak tisti, ki hoče ostati zdrav; torej predvsem tisti, ki ima dovolj življenjske sile in moči.

Poglejmo, kaj je povedal 112 let stari Poljak Sadowski o tem, kako

je dosegel tolikšno starost: »Največ sem moral delati v naravi, pa tudi nikoli nisem imel toliko denarja, da bi preko mere jedel in pil.« Na vprašanje o pijači in kajenje je odgovoril jedrnat: »Ne pretiravati. Dnevno pipo tobaka ali dve, zvečer večernih kozarec medice, naše mazurske domače pijače.«

Kot dokaz svoje življenjske moči je navedel dejstvo, da se ni nikoli pustil »vtakniti pod copato«.

Življenje tega stoletnika kaže mnogo podobnosti z življenjskimi potmi drugih zelo starih ljudi. Zanimivi so podatki o osemdesetih stoletnikih, ki so jih pred kratkim objavili nemški znanstveniki. Ugotovili so, da niti eden izmed teh osemdesetih stoletnikov ni bil abstinent, nekadilec ali vegetarijanec, torej so vsi pili, kadili in jedli meso; ampak tudi nobeden izmed njih ni užival alkohola, nikotina in mesa pretirano.

Gre po večini za preproste ljudi, ki so morali trdo delati, da so preživeli sebe in svoje družine.

ZA RAZVEDRILLO

»Mojo žogo ste vendar pustili notri!«

BODICE

△ Nič ne pretiravam, če pravim, da je trbojska otročad sila podležna. Zadnje čase so cele ceste, ki pelje skozi Trboje, prevzeli v svojo »upravo«. Na njej se igrajo, nabijajo perjenico, se lovijo žogajo... Česa ne počno. Pa boste rekli: kaj pa promet? Pa pa otroke res nič ne moti. Če pripeljejo po cesti motor ali avto, mora — rad ali ne rad — počakati, da se otroci blagovolijo umakniti s poti. Preklicana stvar! Naj bo tako ali drugače — otroci pa le nimajo primerne prostora, kjer bi se igrali. Šolskega travnika ni, da se telovadišče sploh ne govorimo. Sicer pa kaže, da bodo otroci tak prostor v doglednem času le dobili. Če prej ne, prav gotovo tedaj, ko bo ta ali oni otrok prišel pod kolesa avtomobila.

△ Pred kratkim sem krivovitič okrog Posavca. Nisem si mogel kaj, da ne bi poplaknil prah z grla v tamošnji gostilni. »Ta črna gaš so mi prinesli. Povedati so mi, da pijem »modro frankinjo«. Če je ime čudno, tedaj je bila tista pijača dvakrat čudna. Že pri prvem požirku me je po hrstu zabolilo in za ušesi skupaj potegnili. Pa kako čudna barva za črno vino! Jas pa — ne bodi len — sem pobarkal krčmarja, kako se kapljici pravi. Pravici bo zadoščeno, če povem, da je krčmar lepo pošteno povedal: »Hja, to je pa »svetla frankinja«, štirinajstkrat rezana! — Krčmarjevo maslo, še malo nisem podvomil v njegove besede. Vurjel sem mu tudi zato, ker je govoril »in vane veritasa«.

△ Ko sem pred kratkim hodil po bohinjskem kotu in vlekel na uba, sem slišal čudne stvari. Pa tudi o tem so govorili, kako so kmetijske zadruge organizirale obvezno pregled sadnega drevja. Kmetje — sadjarji pa tej sadjarski vneti KZ niso bili posebno naklonjeni. Akcijo so vlačili po zobeh, da nikoli tega! Ker je grozilo, da bodo strokovne komisije spravile precej drevja na »črno listo«, so se kmetje proti tem komisijam zadržali. Na vsak način so hoteli doseči to, da bi komisije raznamovale žimnanj sadnega drevja na posek. Bojda je bilo v Bohinju še celo zelo vroče. Tamkajšnji kmetje so takšno komisijo celo opijanjali. Nerodnost pa takal Komisija je kratko in malo raznamovala za posek celo »telegrafenštango«. Kmetje si niso pustili dvakrat reči in je drevje posekali.

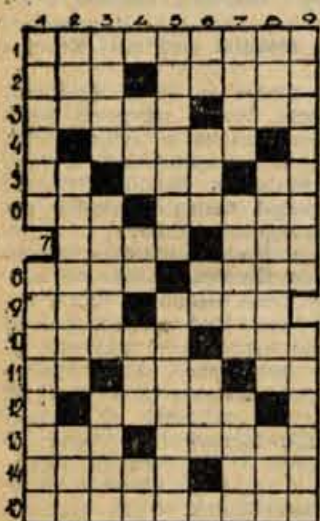
Vas pozdravlja Vaš

Bodičar!

Američani skušajo doseči z letalom X-15 medplanetarni prostor. X-15 naj bi namreč dosegel hitrosti do 6000 km na uro, višino do približno 300 km nad Zemljo in kot satelit bi lahko celo nekaj časa krožil okoli našega planeta. Poglavitno pri vsem tem pa je, da je X-15 pilotirano letalo, ki bo torej lahko dvignilo človeka izven območja Zemljine atmosfere in ga potem spet varno pripeljalo na tla. Start X-15 si zamišljajo tako, da bo letalo na višini 12.000 do 14.000 m vzletelo izpod reaktivnega bombnika B-52. V strmem poletu se bo potem z lastnim pogonskim strojem dvignilo v višine 160 km. Težje kot letenje, pa bo pristajanje letala, ko se bo zaradi velikega trenja v atmosferi letalova površina močno segrela.

KRIZANKA ST. 8

Vodovarstvo: 1. jugoslovanski šahovski vele mojster, 2. makedonsko kolo — staro ime za Ljubljano, 3. nprav — DOP, 4. glasbeno delo, 5. oziralni zaimek — medmet — medmet, 6. moško ime — moštvo, 7. konec (latinsko) — DOT, 8. jez — jesti tekočino, 9. zabava — lepe, 10. prilemek čilenskega reprezentanta v tenisu — AKI, 11. medmet

— žensko ime — arabski žrebec, 12. naredi po želji, 13. ITV — priimek francoskega skladatelja in pianista, 14. trape — naplavlila, 15. prebivalec Indije.

Navpično: 1. kneževina na obali Ligurskega morja — na poseben način poškodovati nogo ali roko, 2. naplavlila — evropska država — bodica, 3. okorelo — del pobitstva — avizo, 4. medmet — junaška pesnitev — gaj — skrajšana vprašalnica, 5. neprekinjen, stalen — prislov, 6. enota za merjenje upora

— vodna žival — žensko ime, 7. najbolj razširjena tekočina — podoča iz preprostega življenja — moško ime, 8. staroslovanski vozni — lekarna — vekli, dobe, 9. po vodi čofotati — iz rodu Italov.

Rešitev izpopolnjevanke: 1. mizar, 2. trava, 3. Erika, 4. Azori, 5. plasa, 6. lokav, 7. loden, 8. menza, 9. korun, 10. konus, 11. slika, 12. posel, 13. petli, 14. podel, 15. Kovor; v vnačenih poljih brane črke navpično dajo Zveza komunistov.

Kaj delajo ...

KONRAD ADENAUER, ki pričakuje svojo izvolitev za predsednika Zvezne republike Nemčije, se bo dal na novo fotografirati. Pravijo, da bodo po njegovi izvolitvi samo v glavnem mestu zahodne Nemčije Bonnu potrebovali 10.000 njegovih slik ...

MAO CE TUNG, bivši predsednik Ljudske republike Kitajske, bo pri neki francoski založbi izdal v francoščini 15 svojih pesmi, napisanih v mladih letih.

ERNEST HEMINGWAY.

znani pisatelj, nagrajen z Nobelovo nagrado, je pred potovanjem v Španijo nedavno izjavil: »V Španiji še najdeš ljudi, s katerimi lahko človek pošteno popiva!«

JEAN FALLOUX, dvajsetletni pilot francoskega letalstva, je dve uri letel v letalu z glavo navzdol in s tem postavil nov svetovni rekord v tej disciplini. Dosedanji rekord je imel prav tako neki Francoz, ki je letel z glavo navzdol 75 minut.

ROMAN II. del 28

VIGENCJI

Mimi
Molensek
Konič

V teh dneh je veliko razmišljala o Dominiku. Vpraševala se je, ali še kdaj pomisli na svoj zločin, ki se je zdela, da leži na hiši in na vseh v hiši in tlači veselje k tlom. Spominjala se je časov, ko je malone s praznovernim strahom čakala, da se bo zgodilo nekaj, kar jih bo vse uničilo, nekakšno maščevanje, ki ga bo terjala usoda za prelieto kri. Ko je bil Pavle še otrok in je bledel v vročici, je vsa skrušena slonela ob njegovi postelji z eno samo blazno mislijo: Zdaj je prišlo tisto, zdaj se bo zgodilo... Tako trdno je bila prepričana, da morata Dominik in ona z njim vred biti kaznovana, da si ni upala niti moliti za otrokovo zdravje. Potem pa, ko je šlo vse po sreči in je videla, da se Dominiku posreči vse, česar koli se loti, je začela pozabljati na to. Zdaj pa, ko so se stvari spet začele čudno zamotavati, je mislila, da je končno prišla ura, ko bo Dominik zadet v živo. Pavlova ženitev z Vido bo zanj udarec, ki ga ne bo zlahka prebolel. Skoro bi mu privoščila!

Dominik pa je v resnici komaj utegnil misliti na Pavla in Vido. Ano, ki je silila vanj, je zavračal, kakor bi zavračal nadležnega človeka, k ga muči z malenkostjo, medtem, ko ima on polno glavo skrbi in velikih načrtov. Opazil je, da mlada nič več ne skrivata svoje ljubezni, ker jima pač Ana daje potuho, toda niti tega mu zdaj ni bilo mar. O pravem času bo rekel odločilno besedo in takrat bo tega koncem, zdaj pa je imel vse preveč opraviti s svojimi vigencji.

Čeprav je poprej dejal, da bodo odslej delali osi za vozove, so v vigencijah še zmeraj kovali sekance in Dominik ni ponovil svojega ukaza. Pavle si je morebiti domišljal, da je obveljala njegova, toda Dominik se je mogel tej misli samo nasmehovati. Že takoj po tistem spopadu s

sinom je namreč sprejnil svoj načrt in sklenil, da bo nakoval toliko sekancev, kot je le mogoče. Družba dela sekance na debelo — zakaj bi jih on ne? Prišel bo čas, ko jih bo treba prodati in gre samo zato, da bo takrat Družbo prehitel. To je bila tvegana igra, toda Dominik se je odločil, da jo dobi. Čeprav bi moral sekance prodati pod ceno, samo da bo delničarjem njihovo blago obležalo v skladiščih!

Bil je ves prevzet od svojega novega načrta in tako nemiren, da ni mogel misliti na nič drugega. Vsan dan je hodil po trgu in se ustavljal pri Hafnerju in Šmitku. Mimogrede se je kdaj pa kdaj vtaknil tudi k Rogovlucu, ali pa je pogledal v Majdnikove vigence, da bi videl, kaj delajo. Neprestano je vohal okoli tujih vigencev. Vedel je malone za vsak zabojo, ki so ga spravili v Heterija in Španova skladišča. Z naslado je poslušal kovače, ki so se pritoževali, da Družba slabo in neredno plačuje. Doma je posedal s svinčnikom v roki, česar poprej ni nikoli delal in preračunaval najnižjo ceno za svoje blago. Bil je pripravljen celo na tisočak ali dva izgube, samo da bo omajal Družbo.

Jesen mu je potekala v nestrpnem čakanju. Do zime je napolnil skladišče do vrha. Vedel je, da bodo okrog Novega leta začeli prihajati kupci, zato ga polno skladišče ni skrbelo. Potem je vsem starim odjemalcem po vrsti ponudil svoje blago. Zraven Družbinih oglasov so se pojavili v časnikih tudi njegovi oglasi in nekje je staknil trgovskega posrednika, nekakšnega propadlega trgovca in mu ponudil precejšnjo provizijo od prodanega blaga. Dominik je agenta precenil, da je kakor nalašč zanj. Previdno mu je pripovedoval o Družbi, in ko je k temu primaknil še dva stotaka, je bil agent pripravljen Dominiku pomagati pri izpodkopavanju ugleda nove družbe.

To zimo je bil Dominik samozavesten, kakor že dolgo ne. Vedel je, da ima Družba toliko blaga, da so že začeli spravljati zaboje v Rotarjevo skladišče. Ko je voda upadla, je Heteri med prvimi ustavil delo, čeprav bi bil za silo še lahko delal. Zbal se je, preveč blaga se je že nabralo,

kupčija pa se ni razživela. V Gašperinovi vigenciji pa se spet delali noč in dan, čeprav se je Pavle s skrbjo spraševal, kam misli oče s tolikim blagom. Potem pa, ko so se začeli oglašati kupci, mu je postal njegov načrt jase.

Ves januar so odhajale z Gašperinovega dvorišča samo visoko naložene zaboje. Dominik je uspel: agent mu je razprodal vse blago in še je ostalo nekaj naročil, ki jih je bilo treba izvršiti. Družbina skladišča so stala polna.

Družabniki so začutili, da jim Dominik izpodmika tla in so se odločili, da pojde Heteri ponujat blago veletrgovcem. Heteri se je res odpeljal in se čez dva tedna vrnil slabe volje in zaskrbljen. Obiskal je nič koliko veletrgovcev, prodal pa zelo malo. Poslovodje so mu kazali zalogo sekancev. »Smo že kupili.« Vpraševali so ga, po koliko je dala Družba in ko jim je povedal najnižjo ceno, so se mu smejali. »Predrago — kupili smo ceneje.« Tako je bil prisiljen prodajati globoko pod lastno ceno, samo da bi se Družba znebila blaga.

Vso pot je čutil, da se je Dominiku posrečilo povsod zasejati nezaupanje do Družbe. Zavračali so ga, kakor hitro so zvedeli, za koga prodaja. Heteri, zmeraj gladek in vljuden, je izgubljal potrpljenje in besno preklinjal Dominika. Bilo je malone fantastično in čisto neverjetno, toda Dominik je preplaval s svojimi žebli prodajalne po vsej deželi. Za to leto je Družbo pošteno oskrbnil, ne da bi sam trpel škodo. Heteri je premišljal, kako bi izlekel Družbo iz zagate. Prihodnje leto bi Družba sicer mogla prehiteti Dominika, toda kdo bi vedel, kaj si bo izmislil potem? Kdo bi tudi vedel, koliko je pripravljen tvegati, da uniči Družbo. Družabniki niso hoteli ničesar tvegati.

Takoj, ko se je vrnil domov, je sklical sejo. Potekala je mnogo bolj burno kot jeseni, ko so se prerekali zaradi plačilnih pogojev tržaške ladjedelnice. Družabniki so drug čez drugega zahtevali od Heterija, naj sam krije primanjuljaj, ker je prodal pod lastno ceno, čeprav ga niso povsem oblastili za to. Heteri jih je vprašal, ali bi bilo bolje, če bi blago obležalo v skladiščih.